

Bilag 2 Projektbeskrivelse

1. Vision, mål og nyhedsværdi

Titel: Border jumping - bevægelsesmønstre i og på tværs af forskellige ekstreme grupperinger og bande- og rockermiljøet

Forskningen indenfor felterne radikaliseringsprocesser samt betydningen af deltagelse i ekstreme grupper for den enkelte deltager og de gruppedynamikker, der medvirker til at mennesker bevæger sig fra en perifer position til at udvikle identitet og selvforståelse som medlemmer af bander (Mørck 2014, Mørck, Hussain, Møller-Andersen, C., Ozupek, Palm, & Vorbeck, 2013, Mørck, Hussain, Møller-Andersen, og Palm, 2015, Søgaard, Kolind, Thylstrup, Deuchar, 2015) rockergrupperinger (Mørck 2015b), eller som deltagere i ekstreme politisk-religiøse grupper (Bjørge og Horgan 2009:3, Köhler 2014, Dalsgaard-Nielsen-Nielsen 2013, Neumann 2013, Hemmingsen 2012, 2015, Karpantschof 2007, 2009, Christensen 2009, 2015). Derimod mangler der viden om, hvorfor flere tidligere religiøse/politiske ekstremister, bande- og rockermedlemmer (de såkaldte 'formers') hopper fra en gruppe til en anden voldelig gruppering.

Både internationalt og i det danske bande- og rockermiljø er der igennem det sidste årti observeret store ændringer i dynamikker og strukturer grupperingerne imellem. Man har blandt andet kunnet observere, at unge mænd 'crosser over' fra rockergrupperinger til gadebander, hvad der, i denne kontekst, karakteriseres som et nyt fænomen. Denne ændring har medvirket til, at nogle ellers lokalt forankrede gadegrupperinger er blevet radikaliserede. Det vil sige, at de har taget ved lære af rockerne, og for eksempel er begyndt at bære rygmærker, blive mere hierarkisk strukturerede og også mere voldelige. Omar El Husseins spring fra at deltage i periferien af en af de københavnske bandegrupperinger til at ty til våben for en politisk og ideologisk sag er ikke et enkeltstående tilfælde. Der gives flere eksempler på familier, hvis sønner er tidligere bandemedlemmer, men dør som "foreign fighters" i Mellemøsten. I medierne har vi der været fortællinger om tidligere bandemedlemmer, der hopper til nye grupper, der praktiserer ekstrem politisk islam (Mørck 2015). Samtidig er der i både Sverige og Danmark personer, der skifter mellem hooligan-miljøer, grupperinger inden for det ekstreme højreradikale miljø og rockergrupperinger (Christensens 2015). Bevægelserne vidner om, at ideologisk overbevisning og tilhørighed til en kriminell gruppe er flydende, og at border jumping fra en gruppe til en anden er et nyt og voksende fænomen.

Antagelser fra vores hidtidige forskning

Fra vores hidtidige praksisforskning i feltet ved vi, at nogle tidligere bande- eller rockermedlemmer kan føle sig nødsaget til at fravælge de etablerede exit-programmer, fordi de bliver set som stikkerprogrammer i store dele af rocker- og bandemiljøet, i kraft af at de varetages af politiet (Mørck 2015b). Vi har også set eksempler på, at der findes personer, der, grundet konflikt med andre grupperinger, ser sig nødsaget til at søge sikkerhed og fællesskab i en ny bande- eller rockergruppering. Men sikkerheden er ofte en illusion, da border jumping ofte medfører, at tidligere allierede og venner bliver til nye fjender.

Den hidtidige forskning indikerer, at mennesker der deltager i ekstreme grupper, bander eller rockergrupperinger udvikler en identitet på baggrund af de erfaringer og den gruppe, de er en del af (Bovenkerk 2011, Horgan og Braddock 2010). Deltagelsen i en bande, en rockergruppe eller ekstremistisk politisk gruppe positionerer ikke kun et menneske i forhold til det større samfund (Karpantschof 2007, Christensen 2009), men medfører også, at den enkelte udvikler daglige rutiner, en bestemt type adfærd, netværk og kvalifikationer, og derved at personen udvikler en identitet og selvforståelse i relation til det pågældende miljø (Christensen 2015). Cross over kan derfor skyldes, at personen handler på baggrund af kropsliggjort viden, at de kriminelle kompetencer og kvalifikationer han eller hun har oparbejdet som deltager i et ekstremistisk og kriminelt miljø - der ikke kan bruges uden for dette miljø - kan komme i spil og udvides. Kriminelle netværk giver mulighed for at forsætte en velkendt type af liv, hvor ens kompetencer er efterspurgt og anerkendes. Vi har således en antagelse om, at crossover skyldes en stadig søgen efter anerkendelse på baggrund af eksisterende erfaringer, manglende muligheder eller manglende bevidsthed om alternativer til det kriminelle liv samt mangel på exit muligheder, der både varetager den kropsliggjorte viden og udfylder følelsen af tomhed og meningstab og tilbyder mulighed for oparbejdelse af nye og alternative kompetencer.

'Border jumping' er vores ord for fænomenet 'cross over'

Vi berører unges bevægelser i og på tværs af bander, rockergrupper og ekstremistiske miljøer i vores hidtidige forskning, et fænomen vi betegner 'border jumping'. (Mørck 2015a, 2015b, Christensen 2015). Ministeriet har i opslaget bedt om en undersøgelse af 'cross over' mellem bandemiljøer og ekstremistiske

miljøer. Vi anvender i stedet begrebet 'border jumping', der ligesom 'cross over' indikerer en overskridelse, og at der er noget – fx en forskel eller grænse mellem fællesskaber, som man som såkaldt 'border jumper' crosser over. Vi foretrækker termen 'border jumping', fordi dette begreb er mere velegnet i vores social praksisteoretiske tilgang, hvor vi har et dobbelt fokus på både grænser og forbindelser, ligheder og forskelle, mellem miljøer/fællesskaber. Betegnelsen 'jumping' indikerer, at der er tale om aktive subjekter, og med den social praksisteoretiske tilgang har vi fokus på deres *bevægelser* (Mørck & Hansen 2015b), herunder deres *grunde* til at bevæge sig i særlige *retninger*. Mørck har med sin teori om grænsefællesskaber (fx i Mørck 2006) fokuseret på forbindelser, overlap, modsætninger, konflikter og grænser mellem forskellige typer af fællesskaber (se også Mørck, Hussain, Møller-Andersen, Palm, 2015).

Projektets mål og forskningsspørgsmål:

Projektets formål er at genere systematisk, empirisk og nuanceret praksisforankret viden om fænomenet 'border jumping'. Vi vil med dette projekt bidrage med en dybdegående, videnskabelig funderet og systematisk viden om, hvorfor tidligere bande- og rockermedlemmer border jumper fra en gruppe til en anden voldelig gruppering. Projektet afdækker et underbelyst område i den nuværende internationale og nationale forskning omkring radikaliserings, ekstremisme, terror og bander (Mørck 2015, Christensen 2015).

Dette involverer undersøgelse af følgende forskningsspørgsmål:

- Hvilke handlegrunde, herunder push og pull faktorer, er medvirkende til at mennesker forlader en voldelig gruppering for at bevæge sig videre til en anden voldelig og/eller ideologisk ekstrem gruppe?
- Hvilke forhold kan omvendt medvirke til at forhindre, at såkaldte formers 'border jumper' til en anden voldelig og/eller ideologisk ekstrem gruppe?
- Hvilke former for bevægelsesmønstre findes der i Danmark i og på tværs af forskellige ekstreme grupperinger og bande- og rockermiljøer?
- Hvilke grupperinger og bevægelsesmønstre skal de forebyggende indsatser være særligt opmærksomme på i dansk sammenhæng?
- Hvordan kan vi bruge denne nye viden om 'border jumping' til videreudvikling af den eksisterende intervention på området?

Social praksis teoretisk tilgang

Med en social praksisforankret tilgang (Mørck 2015), der inddrager 'formers' såvel som professionelle som medforskere (Mørck 2006), forventer vi at kunne bidrage til udviklingen af forebyggende tiltag, der hindrer, at tidligere bande- og rockermedlemmer eller deltagere i ekstremistiske grupper bliver medlemmer af en anden gruppe, hvor vold er del af gruppens repertoire.

Vi arbejder kvalitativt og med udgangspunkt i social praksis teori. En tilgang der tillader os at gå helt tæt på de mekanismer og processer, der medfører at mennesker udvikler særlige selvforståelser og identiteter – i relation til deltagelse i og på tværs af forskellige handlesammenhænge og fællesskaber. Derudover giver den social praksisteoretiske tilgang også en mulighed for at fokusere på empirien på en sådan måde, at vi kan foretage en nuanceret beskrivelse af de processer, deltagere i bander og ekstreme grupper gennemgår, både i deres veje ind samt i vejen ud af ekstreme miljøer - og hvilke mekanismer, der synes at have afgørende betydninger i den sammenhæng. Denne type indsigt er med undtagelse af få studier (Bjørge 1997, 2009, 2011, Horgan 2009, Porta 2009, Davies and Spalek 2012, Dalsgaard-Nielsen 2013, Köhler 2014, Barrelle 2010, 2014 A, 2014, Altier et al.2014) fraværende i forskningen i øjeblikket, hvor der er en overvægt af deskriptive studier (Ashour 2009, Barrett and Bokhari 2009, Abuza 2009, Gunaratna and Hassan 2011, Neumann 2010, El-Said 2012, Ramalingam and Tuck 2014, Riazat and Tuck 2014), hvor der fokuseres mere overfladisk på årsager til deltagelse i ekstreme grupper og bander samt beskrivelser og kortlægninger af exit programmer og andre forebyggelsestiltag (Pedersen, 2014a).

Der er med andre ord brug for studier, der kan genere detaljeret og nuanceret praksisviden og bidrage med en indsigt, der muliggør udviklingen af en overordnet forbyggende praksis, og som kan bidrage til udviklingen af metoder. Med dette projekt ønsker vi at bidrage med en sådan praksisforankret viden, der er så nuanceret og fleksibel, at den imødekommer de meget forskellige dynamikker og individuelle behov, der er i spil i dette område.

2. Indhold, metode og organisation

På baggrund af vores brede internationale netværk af forskere og praktikere, samt vores mangeårige forskningserfaring og miljækendskab, vil projektet med udgangspunkt i etnografisk funderede kvalitative interviews afdække, hvad deltagerne i forskellige miljøer – ekstreme religiøse og politiske grupper samt forskellige bande- og rockergrupperinger – oplever som attraktivt ved disse miljøer attraktive, samt hvordan de forskellige miljøers praksis og ideologiske orienteringer påvirkes af, at deltagere med kriminelle kompetencer involveres og hopper fra et miljø til et andet. Når deltagerne skifter grupperinger, må det antages at nye forbindelser, potentielle konflikter og netværk opstår på tværs af miljøerne, ligesom gruppernes praksis og struktur potentielt ændrer karakter. Denne slags bevægelser (Mørck & Hansen, 2015b), på såvel individuelt som gruppe- og samfundsmæssigt niveau (Mørck, et al, 2013), ønsker vi at undersøge via dette projekt.

Vi ønsker med dette projekt at genere systematisk viden om fænomenerne via interviews af omkring 40 personer, der er fordelt på hhv. 20 professionelle aktører og ca. 20 personer, der er såkaldte 'formers'.

De professionelle og frivillige aktører er:

- (1) Ansatte i Kriminalforsorgens exit programmer (der arbejder med hhv. ekstremisme og bande- og rockermedlemmer)
- (2) Ansatte i politiets exit enheder fordelt på forskellige politikredse
- (3) Ansatte i justitsministeriets forskningsenhed
- (4) Ansatte i kommunerne, der arbejder med afhop og exit
- (5) Ansatte i NGO'er der arbejder med forebyggelse af radikaliserings, og med afhop og/eller exit processer, (bl.a. Fryshuset Danmark, Breathe SMART, HeadON, TBM, Comeback og EXIT Sverige).

Derudover vil vi interviewe 'formers' i form af tidligere rockere eller bandemedlemmer samt deltagere i ekstreme politiske og/eller religiøse grupper, hvor af flere er hoppet mellem forskellige ekstreme grupper til bander og rockergrupperinger eller omvendt. Denne type af informanter kan være sværere at få kontakt med. I kraft af at alle projektdeltagere tidligere har forsket på området, har vi kontakter til formers, der har været aktive som religiøse og politiske ekstremister og/eller rockere samt bandemedlemmer i kombination med solide kontakter i de frivillige, NGO'er og professionelle, der arbejder på området. Vi planlægger interviews med 20 såkaldt 'border jumpere', der har kropsliggjorte erfaringer med et 'cross over' på tværs af mindst to af følgende typer grupperinger:

- (1) Bander
- (2) Rockergrupper
- (3) Venstreekstremistiske grupper
- (4) Højreekstremistiske grupper
- (5) Grupperinger der hylder eller dyrker ekstremistiske former for islam
- (6) Andre grupperinger der dyrker voldelige omgangsformer, fx dele af hooliganmiljøet

Fra vores nuværende udgangspunkt bruger vi en 'snowball-metode', dvs. vi spørger om de, vi har interviewet, kan pege på andre relevante professionelle og formers, der kan udbygge vores viden yderligere. Metoden kan - udover at giver yderligere information om risikofaktorer, beskyttende og motiverende faktorer, der gør sig gældende i bevægelserne og relationen mellem diverse grupperinger - skabe en forståelse af, hvem de professionelle aktører relaterer sig til og samarbejder med. Dette vil samlet set give et klarere billede af de forskellige aktører på området, af deres bevægelser og motivationer, og dermed mulighed for at styrke koordination og samarbejde mellem den generelle

kriminalpræventive indsats og bandeexitindsatsen. Metoden vil skabe et solidt vidensgrundlag for myndighedernes fremtidige metodeudviklingsarbejde og rådgivning vedr. forebyggelse af radikaliserings samt exit fra ekstreme grupper og bander. I projektets sidste fase vil vi ligeledes lave workshops, hvormed vores fund forankres og omsættes til pædagogisk interventionsindsats hos de ovenfor nævnte professionelle og frivillige aktører.

Etik:

Dette forskningsfelt præsenterer forskellige etiske udfordringer og felt-specifikke følsomheder (Jacobsen et al, 2001, Deuchar, 2015). Derfor vil alle forskningsaktiviteter blive diskuteret nøje for at beskytte de involverede – forskere som informanter – for således at sikre at vores forskning udføres på måder, der sikrer, at forskerne ikke bringer nogens sikkerhed i fare – inklusiv sin egen. I overensstemmelse med kravene i den danske etiske komité, vil følsomme data blive anonymiseret og behandlet strengt fortroligt. Vi trækker på Deuchars (2015) og Mørcks langvarige erfaring med at forske i dette felt og vil informere alle informanter om, hvordan vi håndterer materialet samt vedvarende tydeliggøre, at de som interviewes på ethvert tidspunkt er i deres ret til at trække sig fra samarbejdet, dvs. fx afbryde eller tilbagetrække et interview.

Organisering og opgavefordeling blandt forskerne på projektet:

Ved at projektet placeres på DPU - Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse - forankres det i et allerede eksisterende forskningsmiljø, der undersøger bande- og rockermiljøet, ungdomsliv, læreprocesser og transition samt unges tilblivelses- og transitionsprocesser samt de ungdomskulturelle institutionelle og pædagogiske fællesskabsformer unge møder og indgår i.

Vi har alle som projektansatte forskningserfaringer på disse felter, der generelt set kun i begrænset grad er udforsket. Igennem en årrække har Line i samarbejde med større forskerteams, bl.a. med Khaled Hussain, udforsket processer, der leder personer til at udvikle en identitet som bandemedlem samt exit fra bander og rockergrupperinger (Mørck et al 2013, Mørck et al, 2015, Mørck 2014, 2015, Mørck & Hansen 2015). Christensen har tidligere (Christensen 2009 A og B) og i sin Ph.d. udforsket radikaliseringsprocesser, udviklingen af den ekstremistiske identitet samt den efterfølgende løsrivelsesproces (Christensen 2015). Således har vi bidraget til - og indsigt i - den nyeste internationale forskning på området.

Projektleder: Lektor Line Lerche Mørck. Line fungerer som projektleder og supervisor gennem alle forskningens faser - hele projektperioden. På baggrund af Lines position som lektor og kommende professor på DPU (Line er blevet kaldet til et professorat, MSO, der er under bedømmelse), forestår Line også løbende møde- og seminaraktiviteter, hvor projektets etiske og faglige problemstillinger løbende diskuteres mellem deltagerne i projektet og med andre forskere på området.

Projektansat og ph.d. Tina Wilchen Christensen vil blive ansat i en fuldtids Post Doc stilling på DPU, AU. Hun vil organisere interviewundersøgelsen og gennemføre interviews med professionelle aktører samt formers fra politiske ekstremister, bander og rockergrupperinger. Derudover foretager Tina analyse af datamaterialet og skriver rapporten samt afholder workshops, hvor professionelle aktører på området kan erfaringsudveksle på baggrund af undersøgelsens vidensinput til praksisområdet.

Projektansat Cand. Pæd. i pædagogisk psykologi, Khaled Hussain foretager interviews med formers, der har været involveret i ekstreme islamiske grupper og/eller bandedeltagere med anden etnisk baggrund end dansk. Vi vurderer at det i nogle tilfælde kan have betydning i forhold til tillid, at der er et match mellem interviewerens og informantens etniske baggrund pga. emnets sensitive karakter. I disse tilfælde trækker vi på Khaled som interviewer, ligesom Khaled kan hjælpe med at skabe kontakt via sit netværk som tidligere gadeplansarbejder, og den erfaring han fik, da han lavede sit speciale, der involverede aktører fra tre forskellige grupperinger fra bande- og rockermiljøet.

Studertermedhjælp til transskribering af interviewmateriale.

Tidsplan og organisering af opgaver:

1.2.2016 – 1.3.2016: review af eksisterende forskning og viden på området – nationalt som internationalt

1.3.2016 – 1.4.2016: organisering af interviewrunde via vores netværk, kontaktskabelse og opstart på dataindsamling og løbende transskribering

1.4.2016-1.5.2016: fortsat Indsamling af interview datamateriale, via snowballing og løbende transskribering

1.5. 2016 – 1.11. 2016: kategorisering af datamateriale, udarbejdelse af rapporten.

1.11.2016 – 1.12.2016: afholdelse af 2 workshop for professionelle aktører, i hhv. Århus og København

1.12.2016 –23.12.2016: færdiggørelse og aflevering af rapporten.

Viden fra undersøgelsen formidles til policymakers og myndighedspersoner via rapporten. Derudover vil vi også udfærdige et resume af undersøgelsen med korte og let tilgængelige anbefalinger til brug for praktikere. Vi forestiller os, at viden til praksis feltet kan formidles via en type folder el. pixibøger eller anden type let tilgængeligt materiale, som kan indgå i de workshops, der skal være det bærende element i udbredelsen af den viden, projektet generer til praktikere. Derudover vil vi også tage kontakt til medierne samt Kommunernes landsforenings egen redaktion med henblik på interviews og en artikel, der informerer om at undersøgelsen er foretaget og eksisterer - og hvorfra den kan rekvireres.

3. Forventede resultater

Succeskriterier for projektet:

- Vi vil udarbejde et materiale, der formidler en forståelse af, hvad det vil sige at blive radikaliseret - de sociale dynamikker der er i spil, samt hvilke processer en såkaldt 'border jumper' gennemgår.
- Rapporten vil give en forståelse af de miljøer (ekstremistiske, voldelige mv.), der er aktive i Danmark, deres rekrutteringsgrundlag og –strategier samt årsager til, at individer border jumper og dermed, hvad de forskellige miljøer tilbyder diverse deltagere.
- På grundlag af denne viden om 'border jumping' vil rapporten formulere klare anbefalinger til de forebyggelsesstrategier, der synes bedst egnet til at imødegå border jumping ved at kunne tilbyde reelle alternativer i kraft af et større kendskab til målgruppen og deres årsager til at hoppe fra en gruppe til en anden.
- Rapporten vil konkretisere tydelige anbefalinger, samtidig med at den knytter teoretiske begreber og anbefalinger til praktiske eksempler fra vores empiri.
- På baggrund af projektets skriftlige materiale, formidles projektets indhold også til praktikerne og myndigheder via to heldags workshops for både praktikere og formere – en på DPU, Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet, i Aarhus og en på DPU i København - med erfaringsudveksling set i lyset af den nye viden som projektet generer. Workshops er også tænkt som en måde at præsentere rapporten på, samt de anbefalinger den indeholder.

Præsentation af tilbudsgiver samt projektets eventuelle samarbejdsparter (følgende linjer af instruktioner kan slettes)

Tilbudsgiver:
Aarhus Universitet, Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU)
V. Institutleder Claus Holm
Tuborgvej 164
2400 København NV

Kontaktperson: Line Lerche Mørck, Lektor, llm@edu.au.dk Mobil: +45 2444 6313

Bidrag til projektet:

- Projektleder, lektor, Line Lerche Mørck leder, superviserer, og kvalitetssikrer projektet i alle dets faser, herunder sikrer at etiske dilemmaer og handlemuligheder fortløbende drøftes. Line deltager desuden delvist i skrivningen af den del af rapporten, der involverer bande-rocker området. Line har mangeårig erfaring med ledelse af forskningsprojekter med marginaliserede grupper og professionelle, og med deltagerorienteret praksisforskning, der kombinerer praksisudvikling og forskning, samt involverer såvel praktikere som formere som medforskere i processen. Lines forskningsbaserede partnerskaber med såvel kommunale aktører og NGO'er på feltet, og hendes mange kontakter i miljøet kan desuden gøre det muligt at garantere, at vi på kort tid kan skabe de nødvendige forbindelser til både aktører på området – professionelle – samt tidligere bandemedlemmer og forhenværende radikaliserede personer.
- Tina Wilchen Christensen vil identificere interviewpersoner, gennemføre dataindsamling, kategorisere data og udarbejde rapporten samt facilitere afholdelse af workshops/foredrag for relevante aktører. Forskningsprojektets overordnede målsætning om at genere viden om ekstremistiske miljøer, deres rekrutteringsgrundlag og – strategier, radikaliseringsprocesser såvel som de processer og tiltag der fører til af-radikalisering, er absolutte kerneområder i Tinas nuværende forskningsprofil. Når projektet ydermere søger at genere viden i forhold til personer, som bevæger sig på tværs af begge miljøer (cross-over) og de forbindelser, der eksisterer mellem kriminelle miljøer med en høj grad af voldsparathed og ekstremistiske miljøer, kan Tinas viden om ekstremisme, radikalisering og betydningen af ideologi samt kropsliggjort viden, i kombination med Line Lerche Mørcks viden om det danske bandemiljø, samt bandeinterventionsformer, udgøre et stærkt og yderst motiverende samarbejde, der vil skabe yderligere viden på området. Line og Tina har hver især en stærk forskningsprofil på områderne og kan derfor i fællesskab garantere at projektet generer en exceptionel viden og indsigt til gavn for de mange aktører, der er involveret i forebyggelse af radikalisering, ekstremisme og cross overs mellem bander og radikale miljøer.

Forventningerne til projektet er at skabe viden af internationalt format, der kan bruges af praktikere på området. Via projektet vil vi genere en viden, der er baseret på et stærkt videnskabeligt fundament, men formidlet på en lettilgængelig måde, der taler til praktikere og kan indgå i deres daglige arbejde

Partner 1

Partner 2 (overskriv denne tekst med navnet på samarbejdspartneren)

Referenceliste:

Abuza, Z. (2009). 'The rehabilitation of Jemaah Islamiyah detainees in Sout East Asia, A preliminary assessment' in in *Leaving Terrorism Behind*, Bjørgo, Tore & Horgan, John (eds.) Routledge, New York

Ashour, O. (2009). *The De-Radicalization of Jihadists: Transforming armed Islamist movements*. Oxon: Routledge.

Altier, M. B., Horgan, J. and Thoroughgood, C. (2014). 'Turning away from terrorism: Lessons from psychology, sociology, and criminology, *Journal of Peace Research*, Vol. 51(5) 647–661

- Barrelle, K. (2014). Pro-Integration: Disengagement and life after extremism, Ph.D. Philosophy, Department of Politics, Monash University, <http://arrow.monash.edu.au/hdl/1959.1/965357>
- Barrelle, K. (2014). 'Pro-integration: disengagement from and life after extremism' in Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression, www.tandfonline.com/loi/ri20
- Barrett, R. and Bokhari, L. (2009). 'Deradicalisation and rehabilitation programs targeting religious terrorists and extremists in the Muslim world: an overview' in *Leaving Terrorism Behind* Bjørge, Tore & Horgan, John (eds.) Routledge, New York
- Bjørge, T. (1997). *Racist and Right-wing Violence in Scandinavia, Patterns, Perpetrators, and Responses*, Tano Aschehoug Fonteneserie
- Bjørge, T. and Horgan, J. (2009) 'Introduction' in *Leaving Terrorism Behind*, in Bjørge, Tore & Horgan, John, Routledge eds., New York
- Bjørge, T. (2011). Dreams and disillusionment: engagement in and disengagement from militant extremist groups. *Crime, Law and Social Change*, 55(4), 8.
- Bovenkerk, F. (2011) 'Stepping out of terrorism' in *Crime Law Soc Change*, 55:259–260
- Christensen, T. W. (2009). "Den ensrettede mangfoldighed" i Kampen om Ungdomshuset, studier i et oprør, Karpantschov, René og Lindblom, Martin (Red), København: Frydenlund & Monsun, 229 – 251 (A).
- Christensen, T. W. (2009). "Forrest eller bagerst i demo'en, aktivist i Ungdomshusbevægelsen", Norsk Antropologisk Tidsskrift, vol. 20 nr. 4, s. 236–250, Universitetsforlaget (B)
- Christensen, T. W. (2015). 'A question of participation – disengagement from the extremist right. A case study from Sweden, Ph.d afhandling, Roskilde Universitet
- Dalgaard-Nielsen, A. (2013). Promoting Exit from Violent Extremism: Themes and Approaches, *Studies in Conflict & Terrorism*, 36:99–115
- Deuchar, R. (2015). Dilemmas, Deceptions and Ethical Decision-making: Insights from a transatlantic ethnographer. Deuchar, Ross and Bhopal, Kalwant, eds., (2015): 'The complexities and dilemmas of researching marginalised groups', Routledge
- El-Said, H. (2012). *Deradicalizing violent extremists: counter-radicalization and deradicalization programmes and their impact in Muslim majority states*. London: Routledge.
- Gunaratna, R. and Hassan, M.F.B.M. (2011) 'Terrorist rehabilitation: the Singapore experience' in *Terrorist Rehabilitation and Counter-Radicalisation : New Approaches to Counter-terrorism*. Gunaratna, Rubin, Lawrence, Gunaratna, Rohan, and Jerard, Jolene Anne R., (eds.) Routledge
- Hemmingsen, A. 2012. Anti-demokratiske og voldsfremmende miljøer i Danmark, som bekender sig til islamistisk ideologi - Hvad ved vi?, *DIIS Rapport*, 8 Maj 2012
- Hemmingsen, A. 2015 Prevention of terrorism after the Copenhagen Shootings - Trends in recent attacks in the West, http://pure.diis.dk/ws/files/164116/Understanding_and_prevention_after_the_Copenhagen_shootings_WEB.pdf
- Horgan, J. (2009). *Walking Away from Terrorism - Accounts of disengagement from radical and extremist movements*, Routledge, London and New York
- Horgan, J. and Braddock, K. (2010) Rehabilitating the Terrorists?: Challenges in Assessing the Effectiveness of Deradicalization Programs in *Terrorism and Political Violence*, 22:267–291,
- Jacobsen, M.H. & Kristiansen, S. (2001). *Farligt feltarbejde – etik og etnografi i sociologien*. Århus Universitetsforlag.

Karpantschof, R. (2009 'Ungdomshusoprøret 2006-2008 Baggrund, forløb og konsekvenser' i *Kampen om Ungdomshuset, studier i et oprør*, Karpantschof, René og Lindblom, Martin (eds.), København: Frydenlund & Monsun

Karpantschof, R. (2007), *Gaden og parlamentet – Kollektive aktioner, demokrati og den moderne politikks tilblivelse i Danmark 1835 – 1901*, Ph.d Afhandling, Københavns Universitet: Sociologisk Institut

Koehler, D. (2014) 'De-radicalization and Disengagement Programs as Counter-Terrorism and Prevention Tools. Insights From Field Experiences Regarding German Right Wing Extremism and Jihadism' i *Countering Radicalisation and Violent Extremism Among Youth to Prevent Terrorism*. Burke, Lom-bardi, M., Ragab, E., and Chin, V., Volume 118 (eds.). IOS Press

Mørck, L. L. (2006). *Grænsefællesskaber: Læring og overskridelse af marginalisering*. Frederiksberg: Roskilde Universitets Forlag.

Mørck, L. L. (2014) "Learning to live": Expansive learning and mo(ve)ments beyond 'gang exit'. I: J. L. Polman, E. A. Kyza, D. K. O'Neill, I. Tabak, W. R. Penuel, A. S. Jurow... L. D'Amico (red.). *Learning and becoming in practice: The International Conference of the Learning Sciences (ICLS vol.1, s. 487-494)*. ISBN 978-0-9903550-1-4

Mørck, L. L. Hussain, K., Møller-Andersen, C., Ozupek, T., Palm, A. & Vorbeck, I., (2013). Praxis development in relation to gang conflicts, Copenhagen Denmark. *Outlines, 14* (2) 79-105

Mørck, L. L. Hussain, K., Møller-Andersen, C. og Palm, A.M. (2015, accepted). Inkluderende grænsefællesskaber. Veje til forebyggelse af bandeinvolvering og bandekonflikter i Danmark. Bjørn Hamre & Vibe Larsen. (red.). *Inklusion og tværprofessionelt samarbejde*. Frydenlund.

Mørck, L. L. (2015a). Forsker: Et bedre alternativ til rygmærket. For at kunne forebygge bandekonflikter og radikaliserings, skal vi blive klogere på fænomenet "border jumping". *Altinget, Justits*, 24. september.

Mørck, L. L. (2015a, in press). Alternativer til 'bande-exit': At "lære at leve" et nyt liv. I: Rosendahl & Dorf (red.) *Pædagogisk sociologi – forskning i pædagogik, uddannelse og samfund*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Mørck, L. L. & Hansen, P. (2015b). "Sp(itting) on the street". Collaborative ethnographic moment-movement research into major identity formation, expansive learning and movements beyond biker gang involvement. Full paper, Ethnic minority youth: drugs, gangs and street life. International conference, Aarhus University, 29.9-1.10.2015. Aarhus, Danmark.

Mørck, L. L. & Hansen, P. (2015a, in press). Fra Rocker til akademiker. *Psyke & Logos, 2015, 36, 266-297*

Neumann, Peter (2010). *Prisons and Terrorism: Radicalisation and De-radicalisation in 15 Countries*. London: International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence (ICSR). <http://icsr.info/2010/08/prisons-and-terrorism-radicalisation-and-de-radicalisation-in-15-countries/>

Neumann, P. R. (2013) 'The trouble with radicalisation', *International Affairs, 89*(4), 20.

Pedersen, M.L. (2014a). "Exit-indsatser for rockere og bandemedlemmer. En kortlægning af tiltag under rammemodellen", www.justitsministeriet.dk, [30.04.2015].

Porta, D. D. (2009) 'Leaving underground organizations: a sociological analysis of the Italian Case' in Bjørgo, Tore & Horgan, John (Red) *Leaving Terrorism Behind*, Routledge, New York

Ramalingam, V. and Tuck, H. (2014). *The need for exit programmes: Why deradicalisation and disengagement matters in the UK's approach to far-right violence*. London: Institute for Strategic Dialogue.

Spalek, Basis and Davies, Lynn (2012). 'Mentoring in Relation to Violent Extremism: A study of Role, Purpose and Outcomes', *Studies in Conflict & Terrorism, 35*:354–368

Søgaard, T., Kolind, T., Thylstrup, K. & Deuchar, R. (2015). Desistance and the micro-narrative construction of reformed masculinities in a Danish rehabilitation centre. *Criminology & Criminal Justice: 1–20*, DOI: 10.1177/1748895815599582